

Силабус курсу
Бюджетування суб'єктів господарювання

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітньо-професійна програма - «Фінанси, банківська справа та страхування»

Рік навчання: 3, Семестр: 6

Кількість кредитів: 5 Мова викладання:
українська

ППП

Керівник курсу
к.е.н., доцент **Гончар Галина Петрівна**

Контактна інформація

h.honchar@wunu.edu.ua, +380973409395

Опис дисципліни

Дисципліна “Бюджетування суб'єктів господарювання” спрямована на ґрунтовне засвоєння здобувачами вищої освіти знань про сутність та роль планування та бюджетування в діяльності суб'єктів господарювання, а також формування відповідних навиків щодо ефективного застосування базових концепцій, що пояснюють механізми планування та бюджетування на практиці.

Головним завданням курсу є формування у студентів базових знань з теорії і практики фінансових відносин суб'єктів господарювання, знання сутності та принципів фінансового планування; оволодіння методами фінансового планування; усвідомлення організації оперативного, поточного та перспективного фінансового планування суб'єктів господарювання; знання сутності та призначення бюджетування; визначення системи бюджетного управління в суб'єкті господарювання; оволодіння методикою бюджетування суб'єктів господарювання; усвідомлення видів та особливостей розробки бюджетів; знання бюджетної організації та мотивації у суб'єктах господарювання

Структура курсу

Години (лек./прак.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/1	Тема 1. Основи фінансового планування діяльності підприємств	Мати ґрунтовні методологічні знання щодо фінансового планування діяльності сучасного підприємства та вміти застосовувати базові концепції, що пояснюють основи його організації, на практиці	Тести, питання, ситуаційні завдання

2/1	Тема 2. Підсистеми фінансового планування на підприємствах	Розуміти структуру системи фінансового планування на підприємствах. Знати основні етапи фінансового планування компанії як компоненти системи планування, а відповідно, частини управління підприємством	Тести, питання, ситуаційні завдання
3/2	Тема 3. Організація перспективного фінансового планування на підприємстві	Розуміти сутність перспективного фінансового планування, значення, зміст і технологію розробки фінансової складової бізнес-плану. Знати основні табличні форми фінансового плану та очікувані фінансові коефіцієнти. Вміти формувати цілі та завдання фінансової стратегії підприємства в процесі перспективного фінансового планування	Тести, питання, ситуаційні завдання
3/1	Тема 4. Поточне фінансове планування на підприємстві	Розуміти сутність поточного фінансового планування. Знати порядок складання фінансового плану підприємства. Володіти особливостями підготовки пояснювальної записки до фінансового плану підприємства	Тести, питання, ситуаційні завдання
3/1	Тема 5. Оперативне фінансове планування на підприємстві	Розуміти сутність оперативного фінансового планування. Знати порядок складання платіжного календаря підприємства. Володіти особливостями складання касового плану підприємства. Вміти визначати потреби підприємства в короткотермінових кредитних ресурсах	Тести, питання, ситуаційні завдання
3/1	Тема 6. Загальна характеристика бюджетування як управлінської технології	Знати сутність, роль і функції бюджетування як управлінської технології. Розуміти логіку та основні етапи розроблення бюджетів підприємства	Тести, питання, ситуаційні завдання
3/1	Тема 7. Технологія формування операційних бюджетів	Знати види операційних бюджетів та їх особливості. Розуміти методичні основи підготовки операційних бюджетів. Вміти складати бюджет продажів, бюджет виробництва, бюджет прямих витрат на матеріали, бюджет прямих витрат на оплату праці, бюджет загальновиробничих витрат, бюджет витрат на збут, бюджет управлінських	Тести, питання, ситуаційні завдання
3/2	Тема 8. Формування фінансових бюджетів підприємства	Знати види фінансових бюджетів та принципи їх побудови. Розуміти процес формування зведеного бюджету доходів і витрат. Володіти технологією складання бюджету руху грошових коштів. Вміти розробляти бюджет активів і пасивів (бюджетний баланс).	Тести, питання, ситуаційні завдання
2/2	Тема 9. Аналіз оцінювання виконання бюджетів	Ідентифікувати центри відповідальності та розуміти їх класифікація. Знати критерії оцінки діяльності центрів фінансової відповідальності. Розуміти сутність та завдання проведення бюджетного контролю на підприємстві. Знати систему показників оцінки виконання бюджетів на підприємстві. Вміти виявляти причини невиконання бюджетів.	Тести, питання, ситуаційні завдання

		Знати сутність та основні методи факторного аналізу бюджетних відхилень	
2/1	Тема 10. Організація бюджетного процесу на підприємствах	Знати системні взаємозв'язки в бюджетуванні в аспекті функціональної структуризації та організаційне забезпечення процесу бюджетування. Розуміти призначення та зміст документів, що його регламентують. Уміти чітко визначати учасників бюджетного процесу згідно з організаційною структурою підприємства та визначати їхні функції. Формувати вимоги щодо Положення про бюджетування на підприємстві	Тести, питання, ситуаційні завдання
2/1	Тема 11. Автоматизація процесу бюджетування на підприємстві	Знати особливості автоматизації процесу бюджетування на підприємстві залежно від принципів побудови його облікової політики. Володіти інформацією щодо сучасних програмних продуктів, які застосовуються у процесі планування та бюджетування	Тести, питання

Рекомендовані джерела інформації:

1. Багацька К., Блакита Г. Фінансування комунальних підприємств в умовах бюджетних обмежень. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2021. № 5. С. 100-111.
2. Біленко Д. В. Методи формування бюджету підприємства в умовах ризиків та невизначеності. *Економічний форум*. 2018. № 3. С. 194-199.
3. Бурдик Ю. О. Бюджетування в управлінні фінансовими результатами автотранспортних підприємств. *Вісник ЛТЕУ*. Сер.: Економічні науки. 2020. Вип. 61. С. 107-111.
4. Гончар Г.П., Вербіцька І.І. Ризик-менеджмент як інструмент антикризового управління діяльністю підприємств. *Ефективна економіка*. 2023. № 7. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1859/1875>
5. Гордей О.Д., Довбуш Н.Є. Бюджетування як основа стратегічного планування на підприємствах малого і середнього бізнесу в Україні. *Вісник ЖДТУ*. Сер.: Економіка, управління та адміністрування. 2019. № 1(87). С. 190-196.
6. Дараган А.В., Геворкян А.Ю., Другова О.С. Сутність та методи процесу бюджетування у контексті фінансового аналізу діяльності підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 55-1. С. 94-99.
7. Дранус В. В., Л. С. Дранус. Маркетингова складова при розробці бюджету діяльності суб'єктів господарювання. *Агросвіт*. 2021. № 15. С. 36-43.
8. Засадний Б. А., Ткаченко А. В. Система бюджетування як провідна ланка фінансового планування бізнес-процесів підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Сер.: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2021. Вип. 35. С. 33-37.
9. Злобіна К.С. Конкретизація змісту фінансового планування, його цілей і завдань для сучасних тенденцій розвитку підприємства. *Бізнес-навігатор*. 2018. Вип. 6(49). С. 172-177.

10. Ковальчук Н. О., Михайлюк А. В. Фінансове планування в компанії. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. № 1. С. 23-27.
11. Михайленко О. В., Свірдкіна К. В. Розробка, впровадження та автоматизація процесу бюджетування на підприємстві. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. № 3(71). С. 240-246.
12. Онісіфорова В.Ю., Осьмірко І.В. Бюджетування як ефективний інструмент поточного планування на підприємстві. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2020. № 25. С. 128-136.
13. Пасенко В.В., Пастернак Я.П. Бюджетування як інструмент управління ресурсами в системі бухгалтерського обліку підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2021. Вип. 65. С. 117-121.
14. Петруненко Я. Поняття державної підтримки суб'єктів господарювання як засобу забезпечення ефективного використання бюджетних коштів. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 6. С. 110-115.
15. Поліщук С. В., Макалюк І. В. Планування і контроль на підприємстві: Частина 1. Бюджетування бізнес-процесів на підприємстві: навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 74 с.
16. Пятниченко Є.А., Свистун Л.А. Стратегічне фінансове планування в системі завдань розвитку компанії. *Молодий вчений*. 2018. № 5. С. 316-323.
17. Стецюк П.А., Корнійчук Г.В. Бюджетування в системі управління фінансовим потенціалом підприємств. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2018. № 1(23). С. 12-19.
18. Тешева Л.В., Хохлов М.П. Роль фінансового планування у сучасних умовах господарювання. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 23. С. 314-320.
19. Тирінов А.В. Організація бюджетування на підприємстві як частина управлінського обліку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Сер.: Економічні науки. 2019. Вип. 34. С. 149-152.
20. Топило В. А. Впровадження системи бюджетування на підприємствах. *Ефективна економіка*. 2020. № 8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_8_53
21. Топило В., О. Петрук. Формування індивідуальної моделі бюджетування на підприємствах. *Облік і фінанси*. 2021. № 2. С. 85-94.
22. Хорошилова І. О. Роль податку на прибуток підприємств в формуванні бюджету країни. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2021. № 2. С. 196-204.
23. Чумак О.В., Дацій О.І. Організаційне моделювання бюджетування в управлінні підприємством. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом*. Сер.: Економічні науки. 2021. № 2(61). С. 62-67.
24. Юдіна С. В., Злобіна К. С. Теоретичні та методичні підходи до стратегічного планування на підприємстві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 27. Ч. 2. С. 123-127.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Бюджетування суб'єктів господарювання» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30 %	40 %	30 %
1. Усне опитування під час заняття (3 теми по 10 балів = 30 балів) 2. Модульна контрольна робота = 70 балів (30 тестів, 2 питання, задача)	1. Усне опитування під час заняття (4 теми по 10 балів = 40 балів) 2. Ректорська контрольна робота = 60 балів (40 тестів, 2 питання, задача)	1. Усне опитування під час заняття (3 теми по 10 балів = 30 балів) 2. Написання КПІЗ = 40 балів 3. Захист КПІЗ = 30 балів

Шкала оцінювання:

ECTS	Бали	Зміст
A	90–100	відмінно
B	85-89	добре
C	75–84	добре
D	65–74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1–34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом